

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 และเข้าสู่การเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประเทศสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งได้บัญญัติให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา ดังที่ (Morphet, John และ Reller : 1982) กล่าวกันว่า ในชาวอเมริกันถือว่าการศึกษาคือเครื่องอันทรงพลัง ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา จึงพยายามปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การปฏิรูปการศึกษา เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างทางการบริหาร การศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข) และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา ตามมาตราที่ 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด ผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 1) ซึ่งการบริหารงานใด ๆ ก็ตาม จุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารจะสำเร็จได้ต้องอาศัยทรัพยากรพื้นฐานของการบริหาร ซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่จะบริหารให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีอยู่ 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ

และการจัดการที่ดี (จันทร์ภาณี สงวนนาม, 2545, หน้า 1) การบริหารโรงเรียนก็เช่นกัน ผู้บริหารต้องอาศัย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาตามความมุ่งหมายของหลักสูตร(สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2523, หน้า 115, อ้างอิงจากสมพร พิลาสันต์, 2545, หน้า 1)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน เป็นบุคคลชี้วัดความสำเร็จ และความล้มเหลวขององค์การ ในการปฏิรูประบบการศึกษาไทย ผู้บริหารถือเป็นกุญแจดอกสำคัญในการเปิดมิติใหม่ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (กษมา วรวรรณ ณ อุรุยา, 2542, หน้า 3-7) ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน นั่นคือผู้บริหารต้องมีเทคนิคการบริหาร ถึงระดับที่เรียกว่า มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และความสามารถในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้กิจการงานนั้น ๆ บรรลุผลโดยสมบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง โดยเฉพาะการบริหารงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านทั้ง งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไป เมื่อผู้บริหารคือผู้อำนวยความสะดวก ผู้นำและผู้สนับสนุนเป็นผู้นำนวัตกรรมเข้าสู่สถานศึกษา จึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นอย่างไรนั้น จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ประกอบกับรูปแบบการบริหารระบบราชการไทย เคยชินกับการบริหารจากส่วนกลาง หรือรอรับคำสั่งและแนวทางการปฏิบัติจากส่วนกลางเป็นหลัก เมื่อมีการปฏิรูประบบการบริหารในแนวทางที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สิทธิสถานศึกษาในการดูแลตนเอง รับผิดชอบตนเอง มีอิสระในการบริหารงานที่เป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของโรงเรียน ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาพบกับปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับตัวผู้บริหาร เช่นผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ในการบริหารงาน ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน (สมชาย ล้อมวงศ์, 2549, หน้า 61) หรือครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดประสบการณ์ให้นักเรียน ครูขาดความรับผิดชอบ ขาดความกระตือรือร้น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนส่งผลต่อระบบการบริหารในแบบการกระจายอำนาจบริหาร และส่งผลต่องานด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สราวุธ ทรัพย์อิมเอ็ม (2545) พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ระดับกลาง สมชาย ล้อมวงศ์ (2549) พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ระดับกลาง ปัญหาการจัดครูเข้าสอน ปัญหาขาดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ขาดการ

พัฒนาครูทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม ตรวจสอบ ครูผู้รับผิดชอบไม่กระจ่างชัดในเรื่องระเบียบการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล เกิดปัญหาครูย้าย มอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถ บุคลากรไม่เพียงพอกับภารกิจงาน และด้านบริหารทั่วไปเกิดปัญหาด้านอาคารสถานที่ การจัดบริการต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนของนักเรียน จากสภาวะดังกล่าวเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการศึกษาและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537, หน้า 31 - 32)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 11 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านบึงพระราม โรงเรียนบ้านภูเงิน โรงเรียนบ้านคลองทราย โรงเรียนบ้านคลองหว้า โรงเรียนบ้านวังรี โรงเรียนบ้านรัตนะ โรงเรียนบ้านใหม่ทหารบกพัฒนา โรงเรียนบ้านนางาม โรงเรียนวังไพรวิทยาคม โรงเรียนทรัพย์สมบูรณ์วิทยาคม โรงเรียนบ้านห้วยชัน ทำให้ทราบถึงปัญหาการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยแยกปัญหาการบริหารงานออกเป็น 4 งานคือปัญหาด้านวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ขาดการนิเทศ แก่ครูผู้สอน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถ ตรงตามวิชาที่สอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มสาระ จากทั้งหมด 8 กลุ่มสาระ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง จำนวน 5 สาระ เรียงลำดับคะแนนลดลง จากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ สาระวิทยาศาสตร์ลดลง 0.66 สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีลดลง 0.65) สาระสังคมศึกษาลดลง 0.61 สาระศิลปะลดลง 0.13 และสาระคณิตศาสตร์ลดลง 0.09 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2549, หน้า 53) หรือเมื่อ จำแนกเป็น รายชั้นเรียงลำดับคะแนนลดลงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ลดลง -0.64 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ลดลง -0.62 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลง -0.61 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ลดลง -0.60 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ลดลง -0.41 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1, 2549, หน้า 54) ด้านบุคคล ครูขาดขวัญและกำลังใจ ปัญหาการย้ายของครู ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วุฒนะ ฉิมมาลา (2544) พบว่า ปัญหาการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ด้านงานอาคาร สถานที่และงานบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะโรงเรียนตามเขตแนวชายแดนทำให้ ข้าราชการครูขาดขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตจึงทำให้มีการ โยกย้ายในอัตรา ที่สูง อีกทั้งครูผู้สอนนั้นขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์

ให้แก่เด็ก และสมปอง ปานสุข (2542) ได้ทำการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนขนาดเล็กครูขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ขาดบุคลากรเฉพาะวิชา ด้านงบประมาณ มีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์ ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง ปัญหาครูไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำงานบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับสมพร พิลานันต์ (2545) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุโรงเรียนประถมศึกษา ตามบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัญหาเรื่องการเงินเป็นระบบในการจัดเก็บเอกสารด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นผลมาจาก การขาดความรู้ทางด้านการเงิน ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเงิน ซึ่งตรงกับสุรศักดิ์ ชัยนาง (2550) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานการเงิน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเงินของโรงเรียนขาดพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเงินบ่อย ด้านบริหารทั่วไปครูยังขาดทักษะในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวนครูไม่เพียงพอภาระงาน ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ปัญหาการจัดเก็บเอกสารธุรการ ดังที่ พิมพร ปานสุข (2547) กล่าวว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดจังหวัดสระแก้วมีนักเรียนจำนวนมาก ครู – อาจารย์มีไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ในสาขาวิชาเฉพาะ อีกทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ธุรการยังต้องทำหน้าที่สอน และรับผิดชอบงานอื่น ๆ อีก ทำให้ความสำเร็จในการปฏิบัติงานธุรการเกิดขึ้นได้ยาก

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานด้านการบริหารงานของผู้บริหารรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามตามประสบการณ์ และเขตที่ตั้งของโรงเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามตามประสบการณ์ และเขตที่ตั้งของโรงเรียน

5. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. ได้ทราบระดับปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร นำผลการวิจัยไปแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียน
4. สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน การจัดสรรงบประมาณ การจัดอัตรากำลัง การติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว อยู่ระดับใด
3. สภาพการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การบริหาร และเขตที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่
4. ปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การบริหาร และเขตที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่

5. แนวทางการแก้ไขปัญหาทางการบริหารงานในโรงเรียนของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีอะไรบ้าง

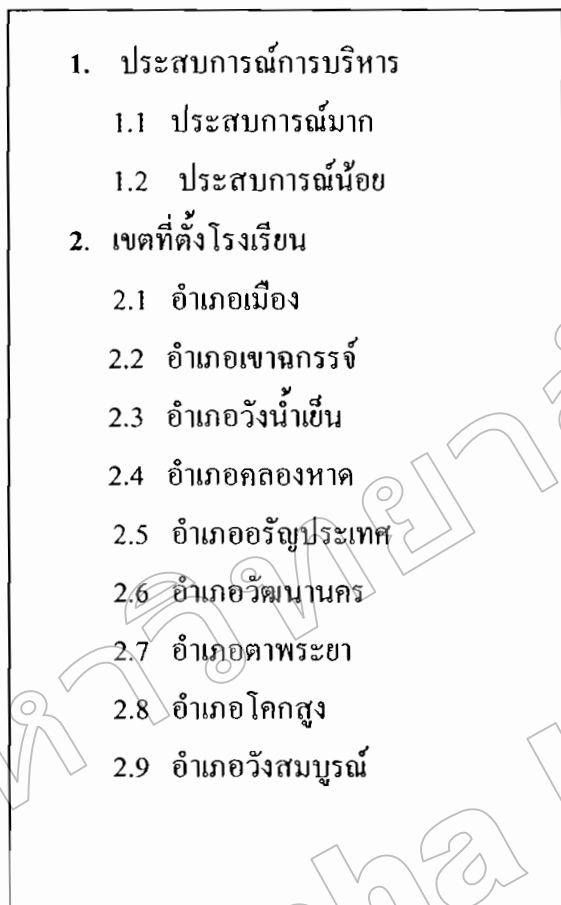
สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร แตกต่างกัน
2. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระแก้ว จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกัน
3. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร แตกต่างกัน
4. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระแก้ว จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกัน

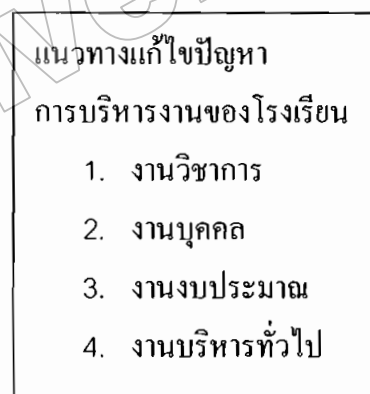
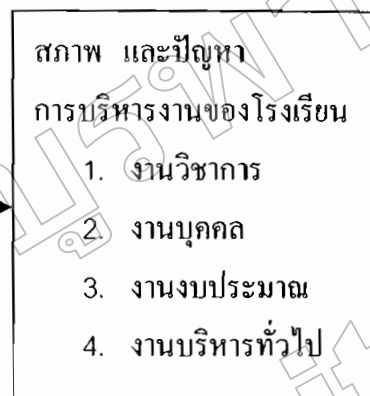
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยโดย
อาศัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
(หมวด 5) มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงาน
บุคคล และด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์
การบริหาร และเขตที่ตั้งโรงเรียน ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทางการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยอาศัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (หมวด 5) มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยแบ่งงาน ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำนวน 298 คน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 158 คน และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 140 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 169 คน และผู้เชี่ยวชาญ 15 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหาร คือโรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนในฝัน จำนวน 4 โรงเรียน และ โรงเรียนต้นแบบ จำนวน 9 โรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหาร ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

- 3.1.1 ประสบการณ์การบริหาร
- 3.1.2 เขตที่ตั้งโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 สภาพ และปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ทั้ง 4 ด้าน

- 3.2.1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 3.2.1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3.2.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 3.2.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

3.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาทางการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนในปัจจุบัน ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถาม ที่ครอบคลุมถึงกรปฏิบัติงานของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

2. ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้การบริหารงานโรงเรียน ไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานโรงเรียนตามข้อบ่งชี้ ภาระงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2.1 ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกิดจากการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเรียน การนิเทศการสอน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายงบประมาณ การควบคุม ตรวจสอบ และรายงานผล การใช้งบประมาณ งานการเงินและพัสดุ การจัดซื้อ จัดจ้าง

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารงานในเรื่องการกำหนดความต้องการ การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง มอบหมายงาน การพัฒนา การบำรุงขวัญ การประเมินผล การปฏิบัติงาน การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ และการให้ออกจากงาน

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารงานในเรื่องการปฏิบัติงานธุรการงานอาคารสถานที่ งานการจัดบริการต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน การแสวงความร่วมมือในการจัดการศึกษา เรื่องเทคโนโลยีและสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การกำหนดปรัชญานโยบายสถานศึกษา

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารในโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2550

4. ประสพการณ์ หมายถึง ระยะเวลารวมในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

4.1 กลุ่มประสพการณ์น้อย หมายถึง ประสพการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี

4.2 กลุ่มประสพการณ์มาก หมายถึง ประสพการณ์ด้านการบริหารงานโรงเรียน 5 ปีขึ้นไป

5. เขตที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว แบ่งตามเกณฑ์เขตที่ตั้งออกเป็น 9 อำเภอ คือ

5.1 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1

5.2 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1

5.3 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1

5.4 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1

5.5 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภออรัญประเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

5.6 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

5.7 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

5.8 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2

5.9 โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1

6. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงาน หมายถึง แนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานโรงเรียน ที่จะทำให้การบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก คือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน เช่น ได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนพระราชทาน เป็นต้น เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ในการวิจัยครั้งนี้

8. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2550

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2550